

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Ὀκταήμερον, ὑπὸ Γρ. Σ.
Ὁ θάνατος τοῦ Ἰαγναδάττα, ποίημα Ἰνδικόν, μετὰφρασὶς Α. Ν. Κεφαλληνού.
Τραγούδια: Φύλλο καὶ κλαρί, Ἡμέρας ζωῆ, Μοῦπες ὄχι, ὑπὸ Ἄγγελος Θέρου.
Ὁ Ποταμός, (ἐκ τῶν τοῦ Ζολᾶ, μετὰφρασίς Μ. Δ. Φ.).
Ἡλιου Βασίλειμα, ποίημα Victor Hugo, κατὰ μετὰφρασιν Καλυβίτη.
Μικρὰ Διάφορα.
Ἀνοικτὰ Γράμματα.
Χρονικά.
Ἡ ἐν Ζακύνθῳ Πλατεῖα τοῦ Γεωργίου, κατὰ τοῦ σεισμῶν (εἰκὼν).

Εἰς τὸ προδεχῆς: Τῆς κεφαλῆς τὸ μάρμαρον, ὑπὸ Σπυρ. Λάμπρου κτλ.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφορώων τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν»:
Πρὸς τὸν κύριον Γρ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, διευθυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» Ἀθήνας.

τῶν χωριανῶν, οἱ ὅποιοι τότες ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ περπατοῦν μετὰ βάρκες. Τὸ κλοκαῖρι κατέβηκαν σ' ὅ Σηκουάνα ἀπὸ ἕνα χλοερὸ κατήφορον, κομμένο ὅμως καὶ 'κεῖ ἀπὸ μονοπάτια. Ἠύραμ' ἐκεῖ ἕνα κλόν ζενοδόχον, πᾶθαλε ὅλο τὸ ζενοδοχεῖο του στὴ διάθεσίν μας. Οἱ πελάτες ἦτανε σπάνιοι· λίγοι μόνον χωρικοὶ τὴν Κυριακῇ· καὶ ἔτσι ἦτανε μαγευμένος μετὰ τὸ κλεποῦρι τῶν Παρισίων, ποῦ τούρχοντο γιὰ ἐβδομάδες πολλές.

Γιὰ τρεῖς χρόνια εἴμαστε οἱ βασιληάδες τοῦ τόπου. Τὸ ζενοδοχεῖο ἦταν μικρὸ· ὅταν ἐρχόμαστε καμμιά δωδεκαριὰ ἔπρεπε νὰ ζητοῦμε δωμάτια στὸ χωριό. Ἐγὼ εἶχα διαλέξει μιὰ κάμαρον στοῦ πεταλωτῆ. Σὰ νᾶχω ἀκόμα μπροστά μου τὸ μεγάλο δωμάτιο μετὰ τὸ δρόμον ἀρμάρι του, ὡς ἐκεῖ πάνω μεγάλο, τοὺς τοίχους του τοὺς ἀσβεστωμένους, στοὺς ὁποίους ἦσαν κερφωμένα εἰκονίσματα, τῆ γύψινη θερμάστρα του, μ' ἕνα σωρὸ πάνω πολυτέλειας χωριάτικης, χάρτινα ἀνθη, 'ποκάτω ἀπὸ γυαλιά, χρυσομένες θήκες, ἀγορασμένες ἀπὸ πανηγύρια καὶ κογχύλια φερμένα ἀπ' τὴ Χάρθη. Στὴν κλίνη γιὰ ν' ἀνέβῃ κανένας ἐχρειάζετο σάλα. Τὸ δωμάτιο ἐμίριζε τῆς τελευταίας πλύσης ἀσπρόρουχα παστρικά, ποῦ τὸ ἀρμάρι ἦταν γεμάτο.

Ἦτανε τῆς μεγάλης του κόρης, τὸ δωμάτιο ποῦ μοῦ ἔδινε ὁ πεταλωτῆς καὶ φουστάνια τσίτινα καὶ κορσάξ' ἦταν' ἀκόμα κρεμαμένα στὰ κερφιά. Οἱ σύντροφοί μου ἀστείζονταν κ' ἔλεγον πῶς κοιμοῦμαι ἐκεῖ ὀλόκληρος στὸν ποδόγυρον μέσα. Τ' ἀληθινὸν εἶνε, πῶς ὅλες ἐκεῖνες ἢ χωριάτικες φρε-

σιές μ' ἐπέιραζαν ὀλίγον. Κάποτε μ' ἐπιάνεν ἢ περιέργεια κ' ἀνοιγα τὸ ἀρμάρι κ' ἐξέταζα τὰ κρεμασμένα ρούχα. Τὴ παληκάρισσα! οἱ ζῶνες τοῦ φουστάνιου τῆς δὲν μοῦ ἦσαν καὶ πολὺ στενές καὶ δὴ Παρισινές θὰ ἐχόρευαν μέσα σ' ἕνα ἀπ' τὰ κορσάξ' ἐκεῖνα. Μιὰ βραδυὰ ἀνακάλυψα ἕνα κορσὲ πίσω ἀπὸ μιὰ στίβα πετσέτες. Ἐμειν' ἀπορημένος· ἦταν ἀληθινὸς ὄπλισμός, σωστός θώρακος ἀπὸ μπαλένες, τόσο μεγάλος ποῦ χωροῦσε μέσα τὸ στῆθος τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου. Τῆ δευτέρῃ χρονιά ποῦ ἐπῆγαμε ἢ ὡραία Ἐρνεστίνα εἶχε πάρει ἕνα μακελάρη ἀπ' τὸ Πουασσύ.

Στὴς τέσσερες τὸ πρῶν τὰ χελιδόνια ποῦχαν κάμει τὴν φωλιάν τους στὴν κενώδοχο πάνω μ' ἐξυπνοῦσαν μετὰ τὴ διαπεραστική φλυαρία τους. Ἐγὼ ὅμως ξανακοιμώμουν· ἀλλὰ στὴς ἕξι ἀρχίζ' ἕνα ξεκωφαντικὸ νταβατουρί. Κάτω ὁ πεταλωτῆς ἀρχίζε τὴ δουλειὰ του. Τὸ δωμάτιό μου ἦταν' ἀκριβῶς πάνω ἀπ' τ' ἄργαστήρι. Τὸ φουσοῦνι ἐφουσοῦσε μετὰ δύναμι ἀνεμόζαλης· ἢ σφῆρες ἐπέφταν μετὰ ρυθμὸ σ' ἀμῶνι. Τὸ σπῆρι ὅλο πηδοῦσε στὴ μουσικὴ ἐκεῖνη. Ἡ κλίνη μου τίς πρῶτες ἡμέρες μοῦ ἐφάνη πῶς τόσο ἐκουπιόταν, ὥστ' ἀναγκάζονταν νὰ σηκονοῦμαι· κατόπιν ὅμως ἐσυνήθισα· καὶ ὅταν ἤμουσι πολὺ κουρασμένοι, ἢ σφῆρες ἐπὶ τέλους μ' ἀπεκοίμιζαν.

3

Δὲν ἐρχόμαστε παρά γιὰ τὸ Σηκουάνα καὶ 'κεῖ περνούσαμε τίς ἡμέρες μας. Σὲ τρεῖς χρόνια δὲν ἐκάμαμε οὔτ' ἕνα περπάτο μετὰ τὰ πόδια· ἐνῶ δὲν ἔμεινε νησί, παραπόταμος ἢ μικρὸς κόλπος, ποῦ νὰ μὴν τὸν γνωρίσουμε. Τῆς ὄχθης τὰ δένδρα ἐγένον φίλοι μας. Θὰ εἰμπορούσαμε νὰ πούμε τὸν ἀριθμὸν τῶν βράχων ἀπ' ὅλα τὰ μέρη μιὰ λεῦγα μακρὰ εἴμαστε σπῆρι μας. Σὴμερ' ἀκόμα, σὰν κλείω τὰ μάτια, τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Σηκουάνα ἔρχετ' ἐμπρὸς μου μετὰ τίς λευκῆς του, μετὰ τίς ἀνθισμένες ὄχθης του, τίς γεμάτες ἀπὸ μεγάλα ἀνθη γαλάζια καὶ βιολεττὰ, μετὰ τὰ ἔρμα τὰ νησιά του μετὰ τὰ γιγάντια χόρτα τους.

Ὁ ζενοδόχος μας εἶχε μιὰ βάρκα λιγάκι βαρειά, καμωμένη στὴ Χάρθη, θαρρῶ, ποῦ χωροῦσε πέντ' ἕξι ἐπιβάτες. Θὰ ἦταν στερεὰ γιὰ νὰ βαστάξῃ στὴς τρομερές περιπέτειες ποῦ ἔπαθε. Τὴν ἐσπρόχναμε κατὰ τίς ὄχθης χωρὶς προσοχὴ καμμιά· ἐπερνούσαμε πάνω ἀπὸ πεσμένα δένδρα, τὴν ἐχῶναμε στὸν ἄμμο τόσο βαθεῖα πῶπρεπε νὰ μπόουμε στὸ νερὸ μετὰ τὰ πόδια γυμνά, γιὰ τὴ βγάλομε. Αὐτὴ περιωρίζονταν μόνον νὰ τσακρᾷ, ποῦ μᾶς ἔκαμνε νὰ γελοῦμε. Κάποτε κινούμενοι ἀπὸ κακὴ βούλη σκέψη, γιὰ νὰ τὴ δοκιμάσουμε, ἐλέγαμε, τὴν ἐρρίπταμε σὲ μεγάλες πέτρες μετὰ μιὰ δυνατὴ κουπιά. Ἐπέφταμε ἀνάσκελα ἡμεῖς· τόσο τὸ κτύπημα ἦταν δυνατό· ἐκεῖνη ἀφῆνε παράπονο ὑπόκωφο καὶ εἴμαστε καταγεφυμενοί.

Δὲν ξέρω ἀν ὁ ζενοδόχος ἐκατάλαβε τίς δοκιμῆς, ποῦ ἐκάμναμε στὴ στερεότητα τῆς βάρκας του· μὰ θυμοῦμαι πῶς τὸν εἶδα σκεπτικὸν καὶ συγκινημένον μπροστὰ τῆς σὲ ὥρες ποῦ νόμιζε πῶς δὲν τὸν βλέπει κανένας. Ἐσκυβε, τὴν παρατηροῦσε, τὴν ἀγγίζε μετὰ τρόπο πατέρ' ἀνήσυχου. Ἦταν ἀνθρωπος γλυκός· ποτὲ δὲν τολμοῦσε νὰ παραπονεθῆ.

4

Ἔστερ' ἠσυχάζαμε, ἀπολαμβάναμε τὸ βαθύ τοῦ ποταμοῦ θὲλγητρο.

Ἡ δὴ ὄχθης πλαταίνουσι· τὸ νερὸ ἀπλώνεται σὰ μεγάλη δεξαμενῇ· κ' ἐκεῖ τὸ μέτωπο προβάλλουσι τρεῖς νησιά στὸ ρέμμα. Τὸ πρῶτον σ' ἀριστερὰ πολὺ μακρὸ ἀπλώνειτ' ὡς μιὰ λεῦγα· τὸ δεύτερον, τρακόσια μέτρα τὸ πολὺ· καὶ τὸ τρίτον δὲν εἶνε παρά ἕνα κομματάκι χλόη, σκεπασμέν' ἀπὸ δένδρα μεγάλα. Πιο πίσω ἄλλα νησιά μικρὰ ἀπλώνουσι· ἄτακτα, χωρισμένα ἀπ' τοῦ ποταμοῦ τοὺς στενοὺς βραχίονες. Στὴν ἀριστερὴ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ ἦταν χωράφια καλλιεργημένα· στὴ δεξιά ὑψόνονταν ἕνας λόφος, γεμάτος στὴν κορυφὴ ἀπὸ δένδρα πυκνά.

Πλάϊ, πλάϊ μετὰ τὴν ὄχθη ἀναβήναμε τὸ ρέμμα γιὰ ν' ἀποφυγούμε τὸν κόπο. Ἔστερ' ὅταν φθάνουμε στὴν ἄκρη τοῦ πλατειοῦ μέρους, πέραμε μετὰ μέσο κ' ἀφίναμε τὴν βάρκα νὰ μᾶς φέρῃ πίσω μετὰ τὸ ρέμμα. Σιγὰ, σιγὰ ἐκεῖνη χωρὶς θόρυβον κανένα κατέβαινε μόνη τῆς. Ἐμῆς, ξαπλωμένοι στοὺς πάγκους, μιλοῦσαμε μετὰ τεμπελιά· μὰ τὴν ὥρα, ποῦ ἢ βάρκα ἐφθανε κοντὰ στὰ νησιά ἢ κουβέντα ἔπεφτε, ἀκατανίκητη κατάνυξη μᾶς ἐκυρίευσεν λίγο λίγο.

Μπροστὰ μας, πάνω ἀπ' τὰ κάτασπρα νερὰ προβάλλαν στὴν αὐτὴ γραμμὴ τὰ τρεῖς νησιά τὰ στρογγυλεμένα μέτωπα, τίς χλοερές πρῶρες τους. Φαίνονταν στὴ πορφύρῃ τῇ ὄσῃ σὰ τρεῖς δέσμες ἀπὸ δένδρα μετὰ τίς πράσινες κορυφές, κοιμισμένες στὸν ἀγέρα. Θᾶλλεγες πῶς ἦταν τρεῖς καρὰδία ἀραγμένα, τρεῖς Λεβιάθαν, ποῦ τὰ κάρτια τους ἐξάφνα μετὰ φυλλώματα, σὰν ἀπὸ θαῦμα, εἶχαν σκεπασθῆ. Καὶ κάτω στὸ νερὸ, στὸν ἀσημένιο καθρέφτη, π' ἀμέτρητος ἀπλώνονταν, χωρὶς ρυτίδα καμμιά τὰ νησιά τίς σκιές τους ἔροπταν. Μιὰ γαλήνη, μιὰ μεγαλοπρέπεια ἐβγαίνεν ἀπ' τὰ δὴ γαλάζια, τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ ποτάμι. Τὸ βράδυ πρὸ πάντων, ὅταν οὔτε φύλλον ἐκουπιόταν, ὅταν ἢ ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ ἔπερνε τὸ ἀνοικτὸ γαλάζιον χρῶμα τοῦ ἀρασαλιῦ, τὸ πανόραμα ἐμεγάλωνε ἀκόμα κ' ἔκαμνε τὸν ἀνθρωπο νὰ σκέπεται τὸ ἄπειρο.

Ἐκατεβαίναμ' ἀδιάκιστα, ἐμβαίναμε σὲ κανένα βραχίονα τοῦ ποταμοῦ, ἀνάμεσα στὰ νησιά. Τότε τὸ θὲλγητρο ἐγίνεταν πειρὸ βαθύ, πειρὸ μεγάλο. Ἐκλιναν στὴς δὴ ὄχθης τὰ δένδρα κ' ἔκαμναν τὸν ποταμὸν σὰν ἕνα μεγάλο δρόμο περιβολιοῦ.